

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

STUDY

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

2018

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 100

Memorandamo ena e na le maqephe a 10.

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)- SLKT

ELA HLOKO:

- Sebedisa ruburiki ena ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (PAMPIRI YA 3, KAROLO YA A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetsa le maemo MATSHWAO A 30	Boemo bo hodimo	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopolo e matla, e phepetsa monahano, mme ke e kgodisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano e ntle e supang tsebo le bokgoni -Mehopolo ke e ipapisitseng ka botlalo le sehlooho, mme e kgahlisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e supang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhoheho; -Mehopolo e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang; -O hlophisitswe hantle ka tsela e mahareng, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	-Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e seng ya boiqapelo, mme e sa hlakang -Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	-Nehelano e tswile lekoteng ho hang -Mehopolo ke e sa tsepamang e dubakaneng -Ha e utlwahale, mme dintlha di a phetakakwa -Ha o a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo
	Boemo bo tlase	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Mosebetsi o tswileng matsoho leha o haellwa ke dintlha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang -Mehopolo ke e supang boiphilelo bo hodimo -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi o radilweng hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi o a kgotsofatsa leha o sa hlaka mona le mane -Mehopolo e momahane ka tsela e mahareng, mme e a kgodisa -Karolo feela e hlophisehile ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi boholo o tswile lekoteng -Mehopolo ha e a momahana ka tshwanelo, mme e a lahlehisa -Nehelano ha e na bopaki bo bokaalo ba tlhophiso le momahano	-Boiteko ke bo fokolang ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka ho phethahala, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong, mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tliwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshepo ka tsela e tsotegang -O sebedisitse sehalo se matla, mme se susumetsang ka tsela e ikgethang -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo tsotegang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e supang bokgoni -Tshebediso ya puo e matla, mme ho sebedisitse sehalo se loketseng -Boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto -O radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e mahareng -Tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo -Puo ya bonono ke e loketseng, mme e sebedisitse ka tshwanelo -Sehalo se sebedisitse ka tshwanelo -O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo a ditaba -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang -Ho sebedisitse tlotlontswe ya motheo feela	0–3 -Tshebediso ya puo ke e sa utlwisiseheng -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tshebediso ya tlotlontswe e haellang ke sesosa sa nehelano e sa utlwisiseheng
		Boemo bo tlase	13 -Tshebediso ya puo ke e nepahetseng, mme e susumetsang sehalo sa tema -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni	10 -Tshebediso ya puo ke e sefutho, mme e loketseng maemo -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo ke e kgotsofatsang leha ho na le ho sa tsamaelane mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e le e haellang	4 -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela. -Popeho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako o monyane kapa o siyo hohang -Tlotlontswe e haella haholo feela
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A 5		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintlha tse phethahetseng ka botlalo. -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang.	4 -Tlhahlamano ya dintlha ke e loketseng, mme e hodisang sehlooho -Momahano e bopilweng ke e supang bokgoni -Dipolelo le diratswana di a hlahlamana, mme di fapafapantswe.	3 -Dintlha tse loketseng di ntshetswa pele -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng -Moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso.	2 -Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o hlahisa moelelo o itseng.	0–1 -Dintlha tse hlokehang tsa bohlokwa ha di a haella -Dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng -Moqoqo ha o na moelelo o lebeletsweng

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopeho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1****1.1 Sehlooho: Ho robala ha motho ke ho fetoha.**

- Mohlahlobuwa a bontshe hore ke ketsahalo efe e mo rutileng hore motho ha a tshepahale.
- A bontshe hore motho eo o fetohetse diqeto dife tsa bona.
- A totobatse maemo a ileng a susumetsa hore dipheho tseo di be teng.
- A bontshe kameho ya maikutlo a mopheti ka baka la pheho eo.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana mmoho le qetelo. [50]

1.2 Sehlooho: Tharollo ya tlhokeho ya mesebetsi Afrika Borwa.

- Mohlahlobuwa a hlakise hore ho bolelwang ka tlhokeho ya mesebetsi le hore e bakwa ke eng.
- A bue ka ditlamorao tsa tlhokeho ya mesebetsi ho baahi ba sebetsang le ba sa sebetseng.
- A lokodise dintlha tse tla thusa ho fokotsa le ho fedisa mathata ana a bakang tlhokeho ya mesebetsi.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana mmoho le qetelo. [50]

1.3 Sehlooho: Tshusumetso ya mmimo e kgolo batjheng. Dumellana kapa o hanane le sehlooho.

- Mohlahlobuwa a hlakise mmimo oo a buang ka wona.
- A bontshe tshusumetso eo mmimo ona o nang le yona batjheng.
- A hlakise hore tshusumetso ena e bakwa ke eng.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana, mmoho le qetelo. [50]

1.4 Sehlooho: Botle le bobele ba molao o sirelletsang disenyi.

- Mohlahlobuwa a bontshe matla a molao maamong a phedisano, haholoholo ditokelong tsa botho.
- A bontshe dintho tse mpe tse etswang ke batho ba senyetsang ba bang ntle ho qenehelo.
- A hlakise bobele ba molao ka ho sirelletsa disenyi, tse qetellang di ntsheditse pele bosenyi ba tsona.
- Ka ho lekalekana a boele a bontshe botle boo molao o bo etsang ka ho sirelletsa disenyi tsona.
- Mohlahlobuwa a qetelle ka ho hlakisa maikutlo le mehopollo ya hae.
- Mohlahlobuwa a hlokomele hore a tshehetse mahlakore ana ka bobedi ka ho lekana, k.h.r. Lehlakore la botle le la bobele.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana mmoho le qetelo. [50]

1.5 Sehlooho: Ke labalabela ho bona Afrika Borwa e itlhomme pele lefatsheng ka bophara.

- Mohlahlobuwa a totobatse hore o labalabela hore Afrika Borwa e hlahelle ka mahetla ka eng lefatsheng.
- Mohlahlobuwa a ka qolla dinaha tse mmalwa tse bontshang bokgoni ba seo a batlang hore Afrika Borwa e ipabole ka sona.
- A hlakise hore tlholo eo Afrika Borwa e ka e fihlella ka ho etsa eng.
- A bontshe molemo o ka unwang ke Afrika Borwa ka ho itlhome pele ntlheng eo a buang ka yona, lefatsheng ka bophara.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana mmoho le qetelo. **[50]**

1.6.1- Ditshwantsho

1.6.3

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o sheba setshwantsho, mme a qoqe ka seo setshwantsho se se qholotsang maikutlong a hae.
- Moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng.
- Mohlahlobuwa a ntshe maikutlo le mehopolo ya hae.
- Moqoqo o be le selelekela, mmele o be le diratswana mmoho le qetelo.
- Moqoqo o ka ngolwa ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe. **[50]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANANO E TELELE - (MATSHWAO A 30)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 18	15-18 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopolo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; -Dintlha tsohle di tshheheta sehlooho, mme di hlalositse ka tsela e babatsehang; -Sebopeho ke se nepahetseng.	11-14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka tsela e supang bokgoni, mme di tshheheta sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	8-10 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhehetsang sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	5-7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshhehetswa ke dintlha tse mmalwa; -Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotso bo boholo. -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0-4 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopolo le dikahare ha di na momahano; -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhehetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantsewe, matshwao a ho bala le mopeleto. MATSHWAO A: 12	10-12 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. -Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	8-9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontse e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	6-7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontse ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	4-5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontse e haellang; -Moelelo o nyotobetse.	0-3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Mosebetsi o tletse diphoso, o dubakane; -Tlotlontse ha e dumellane le sepheo; -Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	25-30	19-23	14-17	9-12	0-7

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	18	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2****2.1 LENGOLO LA SETSWALLE**

- Aterese e nngwe feela, ke ya mongodi. E ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona.
- Tlase aterese ho ngolwe letsatsi la mohlale lengolo le ngolwang.
- Ho tlole mola ka mora aterese le mohlale e be ho tla tumedisoe.
- Tlola mola e be o qala ditaba tsa lengolo.
- Seratswana sa pele ke selelekela. Mmele wa lengolo o be le diratswana.
- A tshedise motswalae ka tahlehelo ya mosebetsi ya malomae.
- Qetelo e be e dumellanang le mofuta ona wa lengolo.

[30]**2.2 OBITJHUARI/TSA BOPHELO BA MOFU**

- Mabitso a mofu a hlake, tsa kgolo ya mofu, tsa thuto mmoho le tsa mosebetsi le lenyalo le tsona di hlakiswe.
- Ho hlakiswe sesosa sa lefu.
- Ho hlakiswe batho bao mofu a ba siyang.
- Ho hlakiswe seboko sa mofu.

[30]**2.3 TEKOLOKAKARETISO/BOIKGOPOTSO**

- Lebitso la sebaka seo mosebetsi o neng o tshwaretswe ho sona le hlake, le moo se fumanehang teng.
- Ho hlakiswe hore maemo a tshireletso le ditshebeletso ka kakaretso e ne e le tse jwang.
- A bue hore tikoloho eo e ne e ba dumella ho iketla ntle le tshitiso.
- Lebitso la mongodi wa tsa boikgopotso/tekolokakaretso le hlahiswe.
- A rorise kapa a sehollle tseo a di boneng di etsahala mosebetsing wona. A bontshe makgabane le dikgaello tse bileng teng.
- Tekolokakaretso e ngolwe ka diratswana.
- Qetelo e bontshe ditshisinyo le ditlhaliso tsa mongodi.

[30]**2.4 PUISANO**

- Puisano e ngolwa ka mehla e le ho puo mmui, empa matshwao a di-abulwa-di-a-kwalwa ('...') ha a sebediswe;
- Lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe, le bile le latelwa ke letshwao la kgutlopedi (jk. Nthabiseng :)
- Ho tlole mola dipakeng tsa sebui ka seng ho etsa hore mosebetsi o balehe ha bonolo esita le ho ba makgethe.
- Tihaloso ya tlatsetso (jwalo ka ho terama), e kang ditaello tsa hore ho itseng ho etswa jwang kapa ho buuwa jwang, ho ngolwa ka masakaneng.
- Polelo e nngwe le e nngwe e lokela ho ba karabelo ya polelo e sa tswa buuwa.
- Sehlo le puo tse sebediswang di tla itshetleha ditletlebung tsa basebeletsi kgahlanong le qeto ena ya ramosebetsi, ekasitana le dikarabelo tsa ramosebetsi tabeng ena.

[30]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:****50**

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE (MATSHWAO A 20)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 12	10–12 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopolo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; -Dintlha tsohle di tshhetsa sehlooho, mme di hlalositse ka tsela e babatsehang; -Sebopeho ke se nepahetseng.	8–9 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka tsela e supang bokgoni, mme di tshhetsa sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	6–7 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhetsang sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	4–5 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshhetswa ke dintlha tse mmalwa; -Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotso bo boholo. -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–3 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopolo le dikahare ha di na momahano; -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantse, matshwao a ho bala le mopeleto. MATSHWAO A: 8	7–8 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. -Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	5–6 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontse e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	4 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontse ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontse e haellang; -Moelelo o nyotobetse.	0–2 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Mosebetsi o tletse diphoso, o dubakane; -Tlotlontse ha e dumellane le sepheo; -Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	12	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	8	PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3****3.1 PAMPITSHANA YA TLHAHISOLESERING**

- Tlhaahisolesering e hlophisitswe ka dihlooho le dihloohwana.
- Diratswana di be kgutshwanyane hore moelelo o tle o hlake.
- Dipolelo di kgutshwanyane, mme di toba taba.
- Tlhaahisolesering e atisa ho ba le ditshwantsho.
- Ho ka sebediswa puo ya setekgeniki ha ho hlokeha.
- Sehalo se sebediswang ke se mahareng, se susumetsang.
- Dintlha tsohle tsa bohlokwa di totobatswe tse kang: dintlafatso tsa ho thusa baithuti ba Kereite ya 12 ka Sesotho, le ditefello, jj.

[20]**3.2 POSEKARETE**

- Sebaka sa mongodi le letsatsi di totobatswe.
- Ho hlahiswe ditaba tse loketseng ka bokgutshwane.
- Ya ngolang a ka sebedisa dipolelo le dipolelwana tse sa fellang hantle.
- Sehalo se laolwa ke dikamano tsa mongodi le ya ngollwang.
- Ho kenyeletswa dintlha tsa bohlokwa tse bontshang hore dintho ha di a tsamaya ka moo le neng le lebelletse kateng Motsekapa.

[20]**3.3 DITAELO**

- Diteki di hlatsuwe hora ka mora ho di inela metsing.
 - Ho sebediswe shampu ya diteki.
 - Ho sebediswe borashe bo bonolo ba diteki.
 - Diteki di pudutswe sesepa makgetlo a mararo pele di anehwa.
 - Diteki di anehwe moriting.
 - Diteki di se leketliswe ha di anehwa.
 - Diteki ha di oma di tlotswe ka seporoi, di nto behwa letsatsing metsotso e mashome a mabedi.
 - Ha di tloswa letsatsing moo, di phuthwe di fuwe monga tsona.
- Dikarabo tse ding tsa bahlahlobuwa di ananelwe.

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 20
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100